

Het Parool / 7.März 2006 / Jair Tchong

Het succes van Fanfare Ciocărlia

Eén van de meest verrassende succesverhalen in de wereldmuziek is Fanfare Ciocărlia. De Roemeense blaaskapel speelt met traditionele blaasmuziek internationaal prestigieuze concertzalen plat. Henry Ernst, hun ontdekker, huisvriend, chauffeur en manager van het eerste uur, legt uit hoe dat zo kwam.

De Handelsbeurs is compleet uitverkocht, voor de deur staat een lange rij met mensen te wachten. In de chique concertzaal gonst het van opgewonden voorpret. Ciocărlia, de bekendste zigeunerfanfare ter wereld, heeft een live-reputatie hoog te houden en door de enthousiaste mond-op-mondreclame die rond deze groep gonst, levert ieder concert weer scharen nieuwe fans op.

Na hun entree hebben de mannen niet veel nummers nodig om de zaal in beweging te krijgen. Opvallend veel jonge mensen dansen enthousiast. De ritmes hebben pittoreske namen als sirba, hora en ruseasca. Het heeft vaak wel wat weg van ska. Akoestische dansmuziek, in onwaarschijnlijk snelle tempo gespeeld.

Hun ontdekker, Henry Ernst, groeide op in Oost-Duitsland en studeerde opnametechniek in Berlijn. Zelf niet-gelovig, smokkelt hij vanaf 1986 samen met zijn katholieke broer bijbels het Roemenië van Ceausescu in, waardoor hij dit land intiem leert kennen. Halverwege de jaren negentig komen Henry geruchten ter ore over een afgelegen dorp dat louter bevolkt zou zijn met uitzonderlijk getalenteerde zigeunermuzikanten. Ernst besluit er op af te gaan en het gehucht, Zece Prajini ('Tien Velden') geheten, blijkt inderdaad ongehoord veel talent te herbergen. Hij neemt zich voor een dag te blijven, maar het worden drie maanden.

In deze periode formeert Ernst het twaalfkoppige ensemble dat dit dorp in de jaren daarna op de wereldkaart zal zetten. Terwijl Ernst geen enkele organisatorische ervaring had, blijkt de eerste tournee zo succesvol dat ze besluiten de zaken serieus aan te pakken.

Inmiddels is hij tien jaar on the road met Ciocărlia en heeft de groep vier cd's en een door de critici unaniem geprezen dvd uitgebracht. Het hele dorp profiteert van het succes van Ciocărlia en de jongere generaties pakken zelfs weer blaasinstrumenten op, nadat die rijke traditie op sterven na dood was - bijna vermoord door de import van goedkope synthesizers in de jaren tachtig.

Pas nadat men Tokio, Berlijn en Manhattan had veroverd begon het in Boekarest te dagen dat deze zigeuners uit het verre noordoosten iets bijzonders doen. Ernst: "In Roemenië is de bekendheid van Fanfare Ciocărlia nog steeds vrij marginaal. De regering heeft ons in al die jaren geen enkele steun gegeven. In die kringen voelt men zich zelfs ongemakkelijk omdat de muziek van Roemenië nu in het buitenland bekend is geworden door nota bene een zigeunergroep. Dat had men liever anders gezien."

Wat vooral zo imponeert tijdens hun concerten is de ongelofelijk hechte manier waarop men op elkaar is ingespeeld. Zonder bladmuziek: de meeste musici zijn autodidact en spelen op het oor. Ernst: "Ciocărlia functioneert als collectief. Op het podium nemen de saxofonist en de eerste trompettist een dirigerende rol aan, maar het repertoire ontstaat door spontaan jammen. Vooral backstage, tijdens het opwarmen voor een concert, ontstaan vaak nieuwe nummers."

Tijdens het concert in Gent valt op dat Ciocărlia zich door steeds meer muzieksoorten laat inspireren. Soms klinkt er zelfs iets wat lijkt op jazz in New Orleans-stijl.

Op elke cd van de groep staat het van bitterzoete melancholie doortrokken, trage nummer Lume, lume. In de interpretatie van zanger en klarinettist Ioan Ivancea krijgt het nummer een hartverscheurende kwaliteit.

Ernst: "Ivancea is de oudste en geldt binnen de groep als de schatbewaarder van de traditie. Toen ik aankwam in Zece Prajini introduceerde Ioan mij in het dorp, zijn huis was het eerste huis wat ik zag. Hij is degene die wel eens goedmoedig protesteert tegen de moderne arrangementen die de rest van de groep verzint."

Fanfare Ciocărlia geeft inmiddels wereldwijd zo'n honderddertig concerten per jaar. Hun opzwepende muziek was prominent aanwezig in de succesvolle Turks-Duitse film *Gegen die wand*. Er is een fraaie, semi-documentaire gemaakt over Fanfare Ciocărlia: *Iag bari - brass on fire* (verkrijgbaar op dvd met veel interessante extra's zoals een compleet Berlijns concert en een portret van de groep, geschoten in 8 millimeter).

Vorige week werd bekend dat Fanfare Ciocărlia de prestigieuze 'BBC Radio 3 World Music Award' in de categorie Europa heeft gewonnen. De toekomst ziet er goed uit voor de blaaskapel van Zece Prajini.